

Sauna

Ruimte maken voor anderen doet pijn. In theorie heeft iedereen recht op een goed leven, maar wat als een ander zijn leven probeert te verbeteren op een wijze die maakt dat jij moet inschikken? Dan raak je in het nauw, en ga je misschien wel schelden op Black Twitter, of kijven met de burgemeester die wil bespreken hoeveel vluchtelingen jouw gemeente kan opnemen.

Zelf ben ik lang beschaafd gebleven. Geen grote prestatie, want de meeste maatschappelijke stormen trekken aan mijn leventje in de Utrechtse binnenstad voorbij. Er schijnen vijfhonderd Syrische mannen te bivakkeren in de Jaarbeurs, maar ik heb er nog niet één gezien. Via via bereikte ons gezin het verzoek of we misschien een avondje een Syriër over de vloer wilde hebben. Zodat hij kon zien hoe het er in Nederland aan toeging - en vooral: zodat hij even aan die hal kon ontsnappen. Toen wij eindelijk besloten dat we dat misschien maar moesten doen, was het te laat: de balboekjes van de Syriërs waren al vol.

In het geval van zo'n Syrische vluchteling ben ik in de gerieflijke positie om mijn huis (eventjes) open te stellen. Ik kan aardig zijn – terwijl ik de touwtjes ferm in handen houd. Het is weinig bedreigend om ruimte te maken als de macht bij jou blijft liggen.

Heel wat anders is het om je verdreven te voelen uit je eigen habitat. Ik heb dat één keer aan den lijve ondervonden, en ik moet zeggen: dat viel niet mee – en ik viel mezelf niet mee. Mijn minidrama voltrok zich toen ik naar de plaatselijke sauna ging voor een middagje relaxen. De sauna bleek overgenomen door een Turkse familie, en die had een nieuwe regel ingevoerd: ik werd geacht constant een lendendoekje te dragen. Ik vind dat helemaal niks. Om praktische redenen: ik kom in de sauna om onbelemmerd te zweten. Maar vooral: waarom moet dat? Waar moet ik me voor schamen? Wie zegt dat? Ik weet ook wel dat mensen de neiging hebben om te gluren en elkaar stiekem aantrekkelijk of afstotelijk te vinden. Maar de sauna is zo ongeveer de enige publieke plek waar je kunt oefenen om bloot niet onmiddellijk met seks te associëren. Als je gedachten dan toch die kant afdwalen, word je geacht jezelf te corrigeren. En dat lukt ons eigenlijk heel aardig, vind ik. Zo oefenen we onszelf in een nieuw soort vrijheid. De wereld wordt er ruimer van, minder benauwd. Je zit minder automatisch altijd maar opgesloten in seks.

De nieuwe Turkse uitbaters namen mij die vrijheid dus af. Ik moest en zou mijn kruis bedekken. Sommige bezoekers gooiden het doekje gewoon in de hoek zodra ze de deur van de sauna hadden dichtgetrokken. Maar ik ging naar de balie om te zeggen wat ik ervan vond. Daar stond een jonge vrouw met hoofddoek die me rustig uitlegde dat die lendendoekregel in overeenstemming was met hun geloof. Ze begreep dat ik daar misschien anders tegenover stond. Had ik een strippenkaart? Dan kon ik mijn geld natuurlijk terugkrijgen.

Ik werd steeds feller. 'Ken je dat verhaal van die roze olifant?', brieste ik in mijn ochtendjas. 'Nou, deze sauna straalt nu uit: Denk niet aan seks! Denk niet aan seks!' Inmiddels stond ik te trillen op mijn benen. Zij bleef ondertussen bewonderenswaardig rustig. 'Dat is uw mening mevrouw', herhaalde ze kalm.

En dát nu, was niet waar. Dit was niet zomaar mijn mening. Dit was mijn overtuiging! Wat ik op dat moment zei kwam vermoedelijk onbeholpen mijn mond uit, maar het kwam voort uit mijn diepste

waarden. Het ging me natuurlijk niet om dat stomme lendendoekje. Het ging me om vrijheid, om de kans om koppig te experimenteren, tegen de stroom in!

Als je staat te trillen omdat je geraakt bent in je overtuiging, dan wil je niet horen: 'U mag natuurlijk uw eigen mening hebben'. Nee, dan vind je oprecht dat er iets verkeerd gaat. Dat betekent helaas niet dat je ook gelijk hebt. Maar zo *voelt* het wel - en je bent aan jezelf verschuldigd om dat gevoel volstrekt serieus te nemen, vind ik, en zo goed mogelijk te onderbouwen.

Daar kwamen we in die sauna niet aan toe. Ik droop simpelweg af. Die Turkse ondernemers staan immers volledig in hun recht; zij kunnen in hun sauna hun eigen gedragsregels uitvaardigen. Het betekent gewoon dat ik terrein verloren heb.

Mijn verlies is klein – een stukje verder fietsen en ik ben bij een andere sauna. En toch weet ik nu een beetje hoe het voelt om ruimte te moeten maken. Niet fijn.

Marjan Slob

© Marjan Slob, gepubliceerd in de webeditie van *de Volkskrant*, 15 november 2015